

Lo Carnaval de la Comba Frèida

Deun la Comba Frèida l'è euncò bièn vif eun carnaval que l'è crèisù lo lon di sièclle é que manthàn le trase di magnii de fée d'eun cou.

No sen que deun l'an 1464, l'Évêque de Veulla Mgr François de Prez s'è plégnù di-z-ommo mascró que, pe le ruye de Veulla, fèijòn le matte avouì de son-aillette (*tintinabula vaccarum*) quioizuye su le-z-arbiillemèn é atò de corne di djablo eun tiha.

Euncò pi tar deun lo ten n'en de documàn de l'éillize que reprodzon heutt'abetudde.

Mi, hen que no sen a propoù di Carnaval de la Comba Frèida l'è surtoù mersi a la tradichón orala é i retsertse que son reustéte fête grase a la memouii di-z-anchèn que no-z-èidzon a alé eun dirì deun lo ten canque i comenchemèn di veuntchimo sièclle.

Lo Carnaval comenche to de souitte aprì lo dzor di Rèi.

Tsaque quemun-a l'a sa « benda », son Carnaval, que semble a hi di-z-otre, belle eungn ayèn de pitchoude diféense deun le personadzo é deun la magnii de lo fée. Le joueur, que pouon anque po reusté mascró, ivron la « prosichón » di mascre. L'organeun é lo clarinette pouon po manqué. Dirì leur y è la « gueudda » avouì la bandjèira di Carnaval é eungn eunstrumàn a er. L'è lli que dirije lo défilé é rapelle l'ordre i mascre. Aprì, dou a dou, cobléte selón la couleur di costume, le « landzette » que avanchon eun danchèn, avouì le bré eun l'er é eun féyèn vèrié la cua. L'an de-z-arbeillemèn coloró, plen de mérioi é de paillette. L'an eun casque garni atò de fleue de papì coloró é de paillette quioizuye, bettó su la tiha selón sa londjoi. L'an an grousa senteuà garniya atò de « gorgoillon » que sopaton to lo lon di tsemeun. Le « landzette » de Doue é d'Allèn se recougnison di-z-otre perchè leur costume son rodzo é beutton lo casque di trai, a la magnii de Napoléon que, selón an serten-a tradichón, sarie a l'origine di costume de hi Carnaval. Deun la gran partiya di « bende », dirì la gueudda, lèi son le demouazelle é le-z-« Arléqueun ». Son de mascre jantile que, d'abetudde, fan po de squerse. Dirì le mascre lèi son lo « toc » é la « tocca », lo toquè é la toquetta, mascró da vioù, que queutton po de s'astegué, borgno de jalouzì a coza di-z-« attenchnón » que l'an eunver lo pebleuque.

Dirì leur y è l'ourse, la biche que fa pensé a l'ifoury è a la fertilitó, tchan-ù apiillà p'an corda da hi que lo donte. Aprì chouon euncò de-z-otre personadzo, que l'è po obligatouéo que lèi suchan, comme lo medeheun é se-z-asistèn é lo djablo atò sa tren.

lo gnalèi

Région Autonome
Vallée d'Aoste
Regione Autonoma
Valle d'Aosta

Assessorat de l'Éducation
et de la Culture
Assessorato Istruzione
e Cultura

VILLENEUVE

Lo Carnaval de la Comba Frèida l'è an fiha fête di dzi é pe le dzi di poste. Lèi son po ni de-z-ateur, ni de spétteur. Tcheu hisse di veladzo fan coutsouza, di mouente que l'achan po eun deuille ou eun maladdo eun fameuille. Le dzi atègnon la « benda » devàn leur mèizón é lèi apreuston da bèe é da midjé.

Entró a bon drouè deun l'istouére, lo Carnaval s'évoluye eunsemblo a la sosiété che lo fa.

Le costume son fa mioù é son pi garnì reuspè a hisse d'eun cou, lo parcour l'è todzor pi lon perquè le mèizón noue son reustéte batiye tchicca foua di veulladzo é pomì tan protso eunna de l'otra. D'abetudde eun resèi pomì la « benda » deun le micho é su le toble y è tot a sor de bague a midjé é a bèe. Le squerse son pomì si grouchì é le mascre son pomì oblidyéte de po se fée recougnihe. Heutta manifestachón, penséte surtoù comme an fiha pe le-z-ommo é le-z-adulte, da an trenten-a d'an l'è iverta euncò i fenne é i mèinoù.

lo gnalèi

Région Autonome
Vallée d'Aoste
Regione Autonoma
Valle d'Aosta

Assessorat de l'Éducation
et de la Culture
Assessorato Istruzione
e Cultura

Tiré de :

Texte écrit par Alexis Bétemps

Texte inédit

Collaborateur de Villeneuve : Roger Chuc

La transcription a été soignée par le Guichet Linguistique

Mise à jour de la graphie : octobre 2013